

E. S. TÔM-XON

LÔ-BÔ

CHỦA TÊ VÙNG
CA-RĂM-PÔ

Lô Bô – Chúa tể vùng Carơmpo
Seton, Ernest Thompson
Người dịch: Nguyễn Tâm
NXB: Phụ nữ - 1986
Thực hiện ebook: Dqskiu (7-2006)
www.thuvien-ebook.net
Epub (2019): @lamtam, tve-4u.org

I

Carompo là một miền thảo nguyên rộng lớn phía bắc Niu Mêhicô. Đó là xứ sở của những đồng cỏ tươi tốt, những đàn cừu và những đàn bò đông đúc, xứ sở của những dòng suối chảy và cuối cùng gặp nhau ở dòng sông Carompo. Còn vị chúa tể của toàn bộ vùng này là một con sói già lông xám. Lão Lôbô – hay vị chúa tể, như người Mêhicô thường gọi – là đầu đàn của bầy sói xám. Tất cả các trại chủ và những người chăn cừu đều biết Lôbô và bất kỳ ở đâu nó cùng đàn sói xuất hiện là đều gây hãi hùng cho đàn gia súc, làm cho các trại chủ cảm giận và tuyệt vọng.

Lôbô là một con sói khổng lồ, nó rất khoẻ và nham hiểm. Ai cũng phân biệt được tiếng hú của nó vào ban đêm. Một chú sói thường mà gào suốt đêm thì dân chăn cừu chẳng để tâm. Song nếu nghe tiếng gầm trầm trầm của lão chúa tể miền thung lũng thì họ yên trí rằng sáng hôm sau đàn bò và cừu của họ sẽ mất vài con.

Bầy của Lôbô không đông. Bình thường ra, chúa một đàn sói phải đông quân, song có lẽ những con sói khác sợ tính hung dữ của Lôbô nên tránh xa. Tuy vậy, các trại chủ và những người chăn cừu đều biết rằng trong năm cuối cùng của đời mình Lôbô chỉ có năm sói quân. Năm con ấy con nào cũng to song chẳng con nào sánh được với vị thủ lĩnh của mình về kích thước và lòng gan dạ. Trong bầy có một con sói đẹp lông trắng mà người Mêhicô gọi là Blanca (*tiếng TBN có nghĩa là màu trắng*). Những người mục đồng và phường săn không lạ gì những con sói này. Mỗi trại chủ đều sẵn sàng bỏ ra một món tiền lớn để thưởng cho ai hạ được bất kỳ con sói nào trong bầy ấy, song Lôbô và các sói quân của mình thách thức tất cả các phường săn, các loại thuốc độc và cạm bẫy. Suốt trong năm năm bầy sói liên tục giết ít nhất mỗi ngày một con bò. Như thế là bọn chúng đã thịt hơn hai ngàn gia súc béo nhất, vì các trại chủ đều biết quá rõ rằng Lôbô chỉ chọn những con béo nhất.

Trong trường hợp này, ý nghĩ quen thuộc cho rằng chó sói bao giờ cũng đói và sẵn sàng ăn bất kỳ cái gì là rất sai thực tế bởi vì những con sói này nom rất mập. Thực ra chúng rất khảnh ăn. Chúng chọn những con bò non không quá một tuổi làm bữa ăn hàng ngày, chúng tự giết lấy những con bò ấy và ăn thịt khi hầy còn tươi. Chúng không bao giờ đụng đến bò già và rõ ràng chúng chẳng thích thịt ngựa. Người ta còn biết rằng chúng không khoái món thịt cừu mặc dù thỉnh thoảng chúng có giết một con cừu chỉ để mua vui.

Đó là những thí dụ của biết bao mẩu chuyện người ta kể về Lôbô và bầy của nó. Mỗi năm các trại chủ và phường săn thử rất nhiều kiểu bẫy để bắt hoặc giết Lôbô, song tất cả những cố gắng của họ đều vô hiệu. Rồi thì các trại chủ treo giải thưởng lớn cho ai giết được Lôbô. Những phường săn muốn được thưởng đã tìm cách rắc nhiều loại thuốc độc vào đường đi của bầy sói. Song Lôbô, vị thủ lĩnh của chúng, luôn luôn phát hiện ra thuốc độc và không bao giờ đụng đến. Chỉ có một vật mà con sói khổng lồ này sợ, đó là khẩu súng. Biết rằng mọi người trong vùng này đều có súng, Lôbô chẳng bao giờ tấn công một người nào. Quả thực, bất kỳ khi nào thấy người vào ban ngày là Lôbô và cả bầy ba chân bốn cẳng chạy trốn dù rằng người đó ở mãi tít đằng xa. Và bởi vì Lôbô không cho phép bầy của mình ăn bất kỳ con vật nào không phải đích thân bọn chúng giết nên bọn chúng chẳng sợ loài thuốc độc nào.

Sau đây là một câu chuyện mà một người chăn bò kể cho tôi nghe.

Một đêm người chăn bò ấy nghe tiếng gọi bầy của Lôbô, cái tiếng mà họ phân biệt được rõ ràng. Anh lặng lẽ lần đến và thấy bầy sói trong một thung lũng. Trong thung lũng còn có một đàn bò không đông lắm. Lôbô ngồi trên một quả đồi nhỏ phía ngoài thung lũng quan sát trong khi những con sói khác tìm cách lừa một chú bò non ra khỏi quăng giữa đàn gia súc. Song đàn bò đứng sát với nhau cúi đầu chĩa ra ngoài, vì vậy lũ sói gặp phải một hàng sừng nhọn và không giết được chú bò non mà chúng đã chọn. Cuối cùng hình như vị chúa tể không giữ được kiên nhẫn đối với bầy của mình, bởi vì Lôbô rời vị trí trên quả đồi, gầm lên một tiếng lớn và lao về phía đàn bò. Đàn gia súc hoảng sợ rồi bắt đầu chạy, và Lôbô quăng mình vào

giữa. Lập tức nó tóm được cổ chú bò non và quật xuống đất. Sau đó các sói quân của nó xông vào con bò khốn nạn và giết thịt trong nháy mắt. Lôbô không tham gia vào việc giết thịt mà chỉ đứng nhìn như có ý bảo: “Xem nào, sao không một đứa nào trong bọn bay làm ngay được việc ấy mà lại để mất nhiều thời giờ đến thế?”.

Khi người chăn bò đến gần và quật lên thì bầy sói bỏ chạy. Sau đó anh ta nhanh chóng lấy ra một lọ thuốc độc mang sẵn trong người và đổ vào ba chỗ lên mình con bò chết. Anh nghĩ: “Chúng đã đích thân giết con vật thì thế nào chúng cũng trở lại ăn thịt”. Thế rồi anh ta cưỡi ngựa đi. Sớm hôm sau trở lại, anh chăn bò chắc hẳn sẽ thấy xác vài con sói “Nhưng bạn có biết bầy sói làm gì không?” - người chăn bò hỏi tôi, “Chúng ăn thịt con bò, song chưa lại tất cả những mảnh thịt có thuốc độc”.

Các trại chủ rất sợ con sói lớn này. Mỗi năm họ lại tăng thêm số tiền treo giải cho người hạ được Lôbô. Chẳng bao lâu có một chàng chăn bò từ Têchdơt tới để săn con sói. Anh ta có loại súng tốt nhất, ngựa hay nhất và một đàn chó săn sói rất to. Mà chó của anh thì nổi tiếng là sát sói. “Tôi tin chắc chỉ dăm ngày nữa tôi sẽ tóm được Lôbô và được thưởng” – chàng đi săn nói.

Chàng đi săn và đàn chó bắt đầu cuộc săn vào một buổi sớm mùa hè. Chẳng bao lâu đàn chó sủa to báo hiệu rằng chúng đã tìm thấy biệt đi của bầy sói. Rồi bầy sói xuất hiện. Đàn chó đuổi theo chúng. Vai trò của đàn chó là vây hãm bầy sói cho đến khi chàng đi săn phi ngựa đến và bắn. Trên những cánh đồng mênh mông vùng Têchdơt việc đó thật dễ dàng, song ở đây, nơi có những dòng suối lờm chờm đá chạy qua đồng cỏ về mọi ngả thì lại khác. Con sói già lập tức nhảy vọt qua dòng suối gần nhất mà chàng đi săn không qua được. Lúc đó bầy của Lôbô bỏ chạy mỗi con về một phía, đàn chó cũng vậy. Song bầy sói vội tụ tập lại trong khi đàn chó chạy lung tung khắp thung lũng. Bấy giờ bầy sói tấn công và giết những con chó nào ở gần chúng rồi chúng giết và cắn xé những con còn lại. Chỉ có sáu con chó trở về và thấy đều bị thương thảm hại.

Chàng đi săn cố gắng giết Lôbô hai lần nữa nhưng đều thất bại. Thế là chàng ta bỏ cuộc săn và trở về Têchdơt. Lôbô vẫn là chúa tể cả vùng.

Năm sau hai người đi săn khác đến săn con sói để lĩnh thưởng. Cả hai đều tin rằng mình có thể hạ được con sói lừng danh ấy – một người dùng loại thuốc độc mới còn người kia dùng thuốc độc cộng với bùa phép vì anh ta tin rằng Lôbô là tinh sói nên những phương tiện thông thường không thể hạ nổi. Nhưng Lôbô chẳng để tâm gì đến thuốc độc hay bùa phép và vẫn tiếp tục thoải mái như trước. Sau vài tuần lễ hai người này bỏ cuộc săn đi về.

Vào mùa xuân năm ấy một sự việc xảy ra chứng tỏ con sói lớn cười vào mũi kẻ địch. Trong trại của một người thợ săn ở bên bờ một dòng suối đẹp gần sông Carompo; trong hốc đá của bờ suối, không xa trang trại lắm, Lôbô và vợ nó kiếm được một cái hang và sinh sống ở đó, thách thức tất cả các loại thuốc độc và cạm bẫy của người thợ săn.

“Con sói ấy sống ở đó suốt mùa hè”, người thợ săn nói “mà tôi chẳng làm gì được”.

II

Tôi được biết tất cả câu chuyện này khi đến nghỉ ở trang trại của một người bạn ở Niu Mêhicô. Tôi là thợ săn sói nên khi anh bạn đề nghị tôi xem có thể làm được gì bẫy sói không, tôi liền quyết định thử xem sao. Tôi thấy rõ, nếu muốn tóm được Lôbô không thể dùng chó và ngựa bởi vậy chỉ có thuốc độc và cạm bẫy có thể đem lại kết quả. Bấy giờ tôi không có bẫy lớn nên bắt đầu dùng thuốc độc. Tôi dùng một trăm loại thuốc khác nhau và dùng nhiều loại thịt làm mồi, song tất cả mọi cố gắng đều vô hiệu. Lão chúa tể già quá thông minh. Sự lanh lợi và óc thông minh của nó thực là kỳ diệu.

Nó thường ngửi mồi phát hiện ra thuốc độc và không đụng đến. Tuy vậy, một hôm một cái mồi bị mất và tôi cảm thấy sung sướng. Thế chứ, tôi nghĩ: “Ta tóm được nó rồi, ta sẽ tìm thấy xác của nó gần mồi thứ hai”. Nhưng mồi thứ hai cũng mất, cái thứ ba cũng vậy. Đến mồi thứ tư thì mọi việc đều sáng tỏ. “Xem kìa” tôi nói với người

đồng sự “xem nó làm có kỳ không! Nó đem ba cái mồi đến để cùng chỗ với cái thứ tư rồi đổ đất lên trên, như thế muốn thách thức chúng ta”. Chúng tôi thấy biệt đi của bầy sói trên đất, dấu chân Lôbô lúc nào cũng ở phía trước. Rất dễ tìm biệt đi của nó bởi vì dấu chân nó to hơn nhiều so với dấu chân của một con sói thường. Bàn chân trước của một con sói thường từ vuốt đến gót chỉ rộng 4,5 inh⁽¹⁾ còn chân trước của Lôbô rộng đến 5,5 inh. Về sau tôi được biết nó cao đến 3 bộ⁽²⁾ đi từ đất đến vai và cân nặng 150 pao⁽³⁾.

Vào thời đó có một chuyện thể hiện tính lạnh lùng vô cùng của con sói Lôbô. Như tôi đã nói, Lôbô và bầy của nó đôi khi giết cừ để tiêu khiển mà không ăn thịt.

Các trại chủ thường nuôi từng đàn cừ từ một đến ba ngàn con, do một hoặc vài người trông coi. Cừ là loại vật rất ngu xuẩn và dễ hoảng sợ, song chúng có một ưu điểm – chúng đi theo con đầu đàn. Vì vậy người chăn cừu thường thả độ mười mười hai con dê vào giữa đàn cừ. Khi Lôbô cùng bầy xuất hiện, đàn cừ xúm quanh mấy con dê là những con vật chẳng ngu dại mà cũng chẳng hèn nhát chút nào. Song cũng như những người chăn cừu, con sói thông minh hiểu rằng chính những con dê là sức mạnh tinh thần của đàn cừ. Nó nhanh chóng nhảy lên lưng cừ, xông vào giết đàn dê trong giây lát.

Bầy cừ chạy tan tác về mọi ngả. Suốt mấy tuần tiếp theo chúng tôi thấy đâu đâu cũng có xác cừ.

Cuối cùng chúng tôi đã nhận được những cái bẫy sói và tôi làm việc cả một tuần lễ để đặt bẫy dọc theo các biệt đi của bầy sói. Tôi dùng đến mọi thứ công cụ có thể nghĩ ra để giấu kín những cái bẫy đó, sao cho Lôbô không thể phát hiện ra được. Song lần nào nó cũng nhận ra. Chỉ nhìn mặt đất tôi cũng có thể đoán được toàn bộ sự việc xảy ra như thế nào. Khi phát hiện được cái bẫy thứ nhất Lôbô bắt cả bầy đứng lại. Đoạn nó hất đất và tất cả các vật che để cái bẫy ấy lộ ra. Rồi đến cái bẫy thứ hai nó cũng làm như vậy. Nó vạch ra hơn mười hai cái bẫy. Một lần suýt nữa nó sa bẫy nhưng sự lạnh lùng và thông minh đã cứu nó thoát. Nó đứng lại đúng lúc, cẩn

thận đặt từng bàn chân vào vết cũ và cứ thế đi giật lùi cho đến khi ra khỏi chỗ nguy hiểm.

Tôi đã thay đổi phương tiện song cũng không lừa nổi nó. Tuy nhiên, giống như các vị anh hùng vĩ đại khác khi thành thoi thì sức địch muôn người, Lôbô dính vào chuyện gia đình và cuối cùng bị sa cơ.

III

Một đôi lần tôi để ý thấy có vết chân của một con sói nhỏ hơn đi trước thủ lĩnh. Mãi đến khi một người chăn bò giải thích, tôi mới hiểu ra. "Hôm nay tôi trông thấy bầy sói", anh ta nói, "mà con đi đầu là Blanca". Thế là tôi đã rõ tất cả. Bây giờ tôi biết rằng Blanca là một con sói cái và là vợ của Lôbô bởi vì không con sói đầu đàn nào cho phép con khác chạy phía trước nếu con nào chạy trước sẽ bị nó giết ngay. Một con sói đực mà chạy như thế sẽ bị Lôbô giết tức khắc.

Vì vậy tôi vạch ra một kế hoạch. Tôi giết một con bò và cắt lấy đầu. Đoạn tôi giấu hai chiếc bẫy thép rất khoẻ ở gần cái đầu và lấy một ít máu tươi ở thân con bò đổ ra mặt đất. Sau đó tôi giương thêm hai cái bẫy tốt nhất của tôi và gắn vào đầu con bò. Thường thường chó sói đến gần xác chết của con vật và quan sát. Tôi đặt hy vọng vào cái thói quen ấy của chúng.

Sáng hôm sau tôi ra xem những chỗ đặt bẫy và kìa, thật là sung sướng, tôi thấy vết chân của bầy sói. Cái đầu bò có gắn bẫy không còn ở đó. Tôi biết chuyện gì đã xảy ra. Lôbô phát hiện ngay ra bẫy của tôi và không cho bầy sói đụng đến con bò. Nhưng cái đầu bò nằm hơi xa và một con sói nhỏ đã đến đó quan sát và đã sa vào một trong hai cái bẫy.

Lúc ấy chúng tôi lần theo biệt đi của con sói nọ và phát hiện ra rằng con sói bất hạnh đó là Blanca. Khi thấy chúng tôi, Blanca bỏ chạy song không chạy được nhanh lắm vì không thoát ra khỏi cái đầu bò gắn bẫy cứ bám chặt lấy nó. Blanca là một con sói rất đẹp,

lông nó gần như trắng muốt. Chúng tôi đuổi kịp và con sói bắt đầu chiến đấu, nó cất lên một tiếng hú dài. Từ mãi tít xa có tiếng hú của Lôbô vọng lại. Song tiếng gọi của Blanca là tiếng gọi lần cuối cùng. Mỗi người trong bọn tôi quăng một thòng lọng vào cổ con sói và chẳng mấy chốc nó ngã xuống và tắt thở. Chúng tôi dùng ngựa chở xác con sói về và rất sung sướng vì đây là chiến thắng đầu tiên của chúng tôi đối với bầy sói ở vùng Carompo. Khi đang trên mình ngựa trở về, thỉnh thoảng chúng tôi nghe tiếng gầm của Lôbô tìm gọi Blanca. Nó biết không thể nào cứu nổi song nó không bỏ mặc con sói cái dù rất sợ những khẩu súng khi nhìn thấy chúng tôi.

Suốt ngày hôm ấy chúng tôi nghe tiếng hú của Lôbô và tiếng nó càng gần hơn khi chiều xuống. Suốt đêm nó đi tìm Blanca. Cuối cùng nó tìm thấy dấu chân con sói cái. Và khi đến chỗ Blanca tắt thở - máu Blanca loang trên mặt đất - giọng nó đầy đau khổ đến nỗi chúng tôi cũng cảm thấy thương hại. Rồi nó tìm thấy dấu chân ngựa và lần theo dấu ngựa đến trang trại. Tôi không hiểu nó hy vọng tìm thấy Blanca ở đó hay đến để báo thù. Ở đây, nó xông vào con chó canh cửa của chúng tôi và cắn chết ngay.

Dường như nó chẳng cần biết điều gì có thể xảy ra. Nó đến một mình, bởi sáng hôm sau tôi chỉ thấy dấu chân của nó. Lúc này tôi hiểu rằng phải tóm được Lôbô khi nó còn đang ở trong trạng thái ấy. Thế là tôi đặt vài cái bẫy trong trang trại. Nó bị sa vào một cái bẫy trong số đó. Nhưng nó khoẻ đến nỗi phá tung cả bẫy và trốn thoát. Tôi tin rằng nó sẽ còn lảng vảng trong vùng cho đến khi tìm thấy Blanca dù còn sống hay đã chết, vì vậy tôi quyết định sẽ cố gắng một lần nữa, lần cuối cùng, để bắt được nó trước khi nó bỏ đi.

Tôi đem dùng tất cả số bẫy mà tôi có, cả thảy là một trăm ba mươi chiếc bẫy thép chắc chắn, và đặt từng cụm bốn chiếc trên tất cả các nẻo đường đi vào thung lũng. Chúng tôi giấu bẫy cẩn thận đến nỗi không ai có thể phát hiện ra có bàn tay con người làm công việc ấy. Sau đó, chúng tôi kéo xác con Blanca bất hạnh qua từng chỗ đặt bẫy, bởi vì tôi biết rằng Lôbô sẽ lần lượt theo mùi con sói cái. Tôi đem dùng tất cả mọi dụng cụ mà tôi biết và rất khuya mới đi ngủ. Ban đêm hình như có một lần tôi nghe tiếng Lôbô. Buổi sáng tôi ra xem các bẫy nhưng không thấy gì. Tuy nhiên buổi chiều hôm

sau, khi tôi đến thung lũng, một hình thù đồ sộ từ mặt đất ngóc lên, và Lôbô đứng đó trước mặt tôi. Vị chúa tể của vùng Carompo lúc này đã là “tù nhân” của những chiếc bẫy.

Lão anh hùng bất hạnh! Việc tìm kiếm Blanca đã dẫn nó đến bước cùng. Giờ đây nó nằm đó, vô vọng kẹp giữa những còng sắt của cả bốn cái bẫy. Bốn xung quanh đây những dấu chân gia súc, những kẻ lúc này đến để lãng nhục vị anh hùng bạc mệnh, nhưng không dám đến gần. Nó nằm đó đã hai ngày hai đêm, giãy giụa cố thoát khỏi bẫy. Khi tôi đến gần, nó vùng dậy và dùng hết sức cố chồm vào tôi. Nhưng vô ích. Mỗi cái bẫy nặng đến 300 pao và nó bất lực. Có lần nó cất tiếng gọi bầy đến cứu song chẳng có con sói nào trả lời. Mắt nó xanh lè vì giận dữ mỗi lần gắng sức chồm vào tôi và con ngựa đang run rẩy. Song vì đói, vì giãy giụa nhiều và mất máu, nó kiệt sức dần và chẳng mấy chốc khụy xuống đất.

Khi nhìn nó tôi cảm thấy một điều gì dường như niềm thương hại. “Hỡi lão tướng cướp già gan góc, anh hùng của muôn trận đánh, chỉ mười phút nữa thôi ngươi sẽ chết. Không thể nào khác được”. Rồi tôi quăng dây, vòng thòng lọng rít vù vù phía đầu con sói. Nhưng trước khi thòng lọng kịp quăng vào cổ nó đã ngoạm được và hàm răng sắc mạnh của nó nghiền sợi dây đứt làm hai mảnh và rơi xuống chân.

Có súng song tôi không muốn bắn sợ làm hỏng bộ da con sói. Vì vậy tôi quay ngựa phóng về trại và trở lại cùng với một anh chăn bò mang theo một dây thòng lọng khác. Chúng tôi quăng cho “tù nhân” một mẩu gỗ và nó dùng hai hàm răng ngoạm lấy. Nó chưa kịp nhả ra thì những sợi dây thòng lọng của chúng tôi đã réo lên trong không khí và thít quanh cổ nó. Song trước khi ánh lửa tắt đi trong đôi mắt giận dữ của nó, tôi kêu lên: “Ngừng lại, chúng ta sẽ không giết nó, hãy bắt sống nó về trang trại”.

Con sói lúc này kiệt sức đến nỗi chúng tôi dễ dàng thọc một thanh gỗ dài vào mõm nó rồi lấy dây buộc chặt mõm vào thanh gỗ. Giờ đây nó không kháng cự nữa mà nhìn chúng tôi một cách bình thản như thể muốn nói: “Chà, cuối cùng các người đã bắt được ta, các người muốn làm gì ta thì làm”. Khi chúng tôi trói chân con sói không găm gù và thậm chí chẳng động đậy đâu. Rồi chúng tôi đặt nó lên mình con ngựa của tôi. Đôi mắt con sói lúc này sáng rực và

trong suốt, song nó không nhìn chúng tôi. Đôi mắt nó dõi theo những dòng suối hùng vĩ mãi tít xa trong vương quốc đã mất của nó.

Khi về đến trang trại, chúng tôi quàng vào cổ nó một dây đai và xích lại rồi cắt bỏ những sợi dây trói. Tôi để một ít thịt và nước lại gần nhưng nó không thèm để ý. Nó nằm yên lặng và nhìn mãi về phía xa xăm bên kia những bình nguyên bằng đôi mắt vàng rực – nó nhìn về những bình nguyên của nó, và thậm chí không động đậy khi tôi mó vào nó. Khi mặt trời lặn và đêm xuống, nó không gọi bầy nữa. Nó đã gọi một lần và chẳng con nào đến, nó sẽ không bao giờ gọi nữa. Người ta đã nói con sư tử già, con phượng hoàng bị giam cầm hoặc con bồ câu không có bạn, tất cả đều chết với trái tim sầu muộn. Ai có thể nói rằng tên cướp già này sẽ không chết vì sầu muộn. Điều đó chỉ có tôi biết mà thôi. Đến buổi sáng nó vẫn nằm đó, ở tư thế cũ. Thân thể nó không bị tổn thương song vẻ tinh anh không còn nữa – lão chúa sói đã chết.

Tôi tháo xích khỏi cổ nó. Một người chăn bò giúp tôi khiêng nó đến cái chuồng nơi Blanca nằm. Khi đặt nó bên con sói cái, người chăn bò nói: “Đây nhé người muốn đến với Blanca thì bây giờ các người đã được sum họp”.

Hết.

Chú thích

- (1) inh (inch), đơn vị đo chiều dài của Anh, bằng khoảng 2,5cm.
- (2) bộ (foot), đơn vị đo chiều dài của Anh, bằng khoảng 30cm.
- (3) pao (pound), đơn vị đo trọng lượng của Anh bằng khoảng 0,5kg